

Před sto lety - před 50 - a dnes.

Časová historická vzpomínka z dob zápasů českého národa. Pro Pokrok Západu psána.

Ček. — V Praze 1. června.

Dokončení.

Studentstvo naše vidouc, že se chystá nějaká rána proti svobodě národa a proti konstituci, žádalo, by se mu vydala též děla a ostré náboje do ručnic, které jejich soudruzi ve Vídni již měli. Windischgraetz to rozhodně odepřel. Studentstvo počalo se bouřiti, volalo na pomoc občanstvo a dělnictvo ku podpoře pospolitě svobody. To vše dělo se za plesání nad zdarem slovanského sjezdu. Když Sladkovský vydal plakát, kterým volal po sbratření měšťanstva se studentstvem a dělnictvem za tím účelem, aby zřídila se národní obrana k uhájení svobody jako ve Vídni, bylo to vykládáno, jakoby již byl vyzýval k revoluci. Jest však dokumentováno, že Sladkovský dne 11. června mluvil ve schůzi ve svatováclavských lázních, nevybízejce k žádnému násilí, nýbrž že chtěl, aby občanstvo, když nebude vyhověno zejtřejším dnem a studentstvo neobdrží děl a nábojů, obrátilo se velkou deputací a peticí do Vídne ku vládě, by žádalo to od vlády. To byl smysl řeči Sladkovského, ale o vyzvání k násilí a vzpouře nebylo v ní potuchy.

Druhého dne konala se slavnost sbratření studentstva a měšťanstva, což oslaveno polní mší na bývalém Koňském trhu. Slavnost vykonána v nejlepším pořádku a nikomu nenapadlo, že v několika okamžicích poteče krev. Jeden proud lidu odebral se na komando: "Pojďme k Windischgraetzovi!", jež vyšlo patrně z úst provokatéra, před generální velitelství v budově nynějšího zemského soudu v Celetné ulici a zvolal prý tam "pereat" Windischgraetzovi. Dle tvrzení našinců zvoláno "pereat" Němcům, kteří přišli žádat Windischgraetze, by nešetil krve a kteří jím doprovázeni, vyházeli právě ze vrat. Sotva že však se "pereat" ozvalo, vyrazilo se třetí stran přichystané vojsko a nastala řež. Lidé v pozadí křičeli: "Vojsko vraždí, stavte barikády", což bylo tehdy všeobecným heslem po Evropě. S neobyčejnou rychlostí přichystal se lid kobraně, protože mysli, že bude vojskem ubjten, pronásledován a týrán a že vojsko bude drancováti. Nastala panika a počaly se stavět barikády a počal pětidenní boj, který nazývám boufemi svatodušních svátků. Že nebylo to připravované spiknutí vidno z toho, že velká část studentstva odjela na svátky a nebylo ani stopy po nějaké organizaci; v Klementinu byli zavěni tři dny a nevěděli, co se venku děje. Domnělá vláda neexistovala. Zkrátka bylo to spontánní hnutí podrážděného lidu dle vzorů cízích měst beze vsí promyšlené organizace a beze všeho plánu. Hnutí to také nemělo veležrádných cílů, neboť nejednalo se o žádný rozboření Rakouska, neb odtržení země a Windischgraetz nemusil zachraňovati tuto císaři, jak Němci rozkřikovali. My nevyvolali jsme frankfurtský parlament a nestrojili jsme hnutí jako Maďaři s Košutem. Národ český byl tehdy ještě takřka děckem a pozíral nejnevinnějšíma očima na svět pln důvěry. Kdyby se mu bylo upřímně přišlo vstříc a vláda plnila královské slovo v přičině konstitučních svobod, nebylo by bývalo žádných svatodušních bouří. Necht' vystane dnes nejurputnější osočovatel a nepřítel český a pohlíží zpět na tehdejší dobu a musí, je-li spravedlivý a poctivý, vydati svědectví, že štít českého národa jest poctivý, a že spravedlivou byla věc, které se domáhal prostředky počestnými, že neměl žádných obmyslů proti Němcům, ani proti šlechtě, ani

proti Rakousku neb vojsku. Chtěl jen lepší doby, jak i oni si jich přáli. Za tuto snahu stihly Čechy však nesmírné pokuty. Zmařen sněm kroměřížský, oktroyována ústava, nadešly dlouholeté bachovské reakce, žalářování a trýznění.

Tolik o roku 1848...

U mnohých z vás za mořem památný ten čas je v paměti. Kdo nezkusil sám, zná utrpení ona z vypravování.

Bouře roku 1848. národu českému neškodily, naopak přispěly k jeho obrození: z národu děcka stal se v několika měsících muž, který sebral veškeré své síly v zápas.

A od r. 1848 zápasí podnes.

Byly chvíle, kdy český národ (za Hohenwarta) byl svého cíle blízek a byla ministerstva, Čechům přející. Ale v rozhodné době vždy byli Čechové od mety vrženi zpět, — často dál než před tím. A zápas počal znovu. V tom zápase žijeme i dnes.

Či zdaž nebyli jsme po 50letém boji za Thuna znovu připraveni o svobodu tisku i slova, zda nebyli Čechové provokováni a zrádci k bouřím sváděni? (Omladina v r. 1890 a bouře v r. 1897). Zda nebyli Češi žalářováni, zdaž Němci v šleň své panstvíchtivosti znovu netouží po velejší německé a zda Čechové po neshodě vlád s Němci nejsou lákáni zase v sítě vládní? A zdaž konečně, když nalezl se poctivec Badeni, který co chefministr chtěl vyrovnání s Čechy — zda neklesl náhle, jako bleskem poražen i se svým dědicem Gautschem?

Ano, vše se shoduje: jsme tam dnes, kde jsme byli před 50. léty. Persekuce nám neškodila, ministerstva přizeň neprosplá. Z toho politik udělá závěr, že zlo vězí výš než ve vládě na straně jedné a na straně druhé, že vězí i hloub, totiž v nás.

Památka jsou tu a ohnivým písmem měla by v myslích našich zapsána býti slova Herbstova: "Čechům u dvora v rozhodné chvíli uškodila jich slabost, nerozhodnost a nesvornost!"

Svatá to pravda.

Nahoře ve Vídni znají Čechy jen z té stránky, že možno na ně naložiti sebe větší břímě, aniž reptají.... O Němcích ví se tam, že hned řvou — Maďaři, že hned mlátí.

A tato zkušenost je měřítkem, dle něhož se s Čechy jedná.

Kdyby zkušenost ona stala se lží, změnilo by se i měřítko a to ihned. A je situace k tomu vyspělá, aby Čechové zahájili obrat?

Odpovídáme ve shodě s celým národem je!

A dodáváme ihned fakta:

Český národ národohospodářsky hyne. Parlament je mrtvý a k činnosti se nevzbudí, pro vřavu v něm není možno luštití otázky potřebné, ba pro národy životní — říše běže pouze své — ale nedává, nevrací, čím povinna. Tento nepoměr nás zchuzuje a přivede nás ve psí. Národnostně nezískáváme, ale ztrácíme. Adresa k císaři, již potřeby a stesky naše měly býti tlumočeny a k nápravě přivedeny, ač sněm král. českého platně se o ní usnesl, nebyla císaři dodnes podána!!

Jazyková nařízení, jimiž měla Čechům dána býti jen splátka na obrovský dluh vlády, byla odvolána a jest obava, že budou zrušena.

Úporný trojspolek s Německem, který vyssává naše miliony, byl nově delegacemi mlčky, mlčky sic, ale přece schválen!

Nespravedlivé rakousko-uherské vyrovnání, které zvláště Čechy ročně o miliony připravuje, nemohouc býti zákonem pro bouře v parlamentu upraveno, bude nám vhozeno na šíji nařízením!

Nové berně z cukru, z piva, z do-pravy jsou na obzoru, ale o nových pro národ z toho úlevách není slechu!!!...

A v této jeremiádě mohli bychom pokračovati do rána.... Vyspělý národ pro jedinou jen z uvedených příčin zahájil by opposici a akci obrovskou. Připomínáme jen, jak Němci zuřili pro jazykovou nařízení jim neškodná tak, že celý parlament vázne a vzpomínáme, jak Maďaři pro změnu církevních zákonů dospěli skoro ke vzbouření....

A u nás???

Ticho v poselstvu, ticho v lidu. Tu a tam přežene se bouře, hádka polemika a — ticho zas.

A to vláda ví a proto jedná klidně dál o nás — bez nás!

Je čas tedy k obratu?

Ano.

Neodsuzujme, nevyčítejme si, ale nyní tedy.... Jsme vinní všichni. Lid, že je nečinný, poslanci, že mlčí....

Nepolitizujme příliš. Na tom poli nám štěstí nekvete, známe to ze zkušenosti ale jednejme!

Vzdělávejme se, sjednocujme se hospodářsky i politicky a — nedejme se!

Nepovolujme krejcaru bez záruky, že se nám zaň dostane čeho potřebujeme, nepovolujme písmene z práv jazykových a národních za žádnou cenu a hledme se usamostatnit.

Kde nestačí slovo, musí nastoupiti skutek.

V zápase mnohý sic zhyne. Ale není vojny bez obětí.

A vítězství bude naše!

Musí být — zbedované poměry vnitřní, stálé bouře domácí a obracující se směr politiky zahraniční ukazují k tomu.

Ku práci tedy — kde kdo!

Ať v nové padesátce — skutečně se na konec i nové štěstí národa ně dostaví.

Na zdar!

Jest jistý druh zelenin, jež z tří jsou stravitelnými, činž žaludek trpí nezřizivostí. V pádu takém užíjte Dr. Koeniga Hamburských kapek, vždy uleví.

O. D. Kiplinger,
na rohu 13té a Farnam,
... má největší výběr...
doutníků, tabáku
a vůbec všech potřeb kuřáckých ve městě.

Výlety pro hledající domovy
Po Missouri Pacific dráze.

V úterý dne 3. května jakož i v první a třetí úterý v květnu a červnu. Nízké jízdné ceny do stanic na jihu, jihu západu a jiho-východu. O podrobnosti, ceny jízdného, popisy pozemků a t. d. navštivte neb dopište na písařnu společnosti, sev. vých. roh 14. a Douglas ul., aneb na nádraží na 15. a Webster.

J. O. Phillipi, Thos. E. Godfrey,
A. G. F. & P. A. 662m P. & T. A.

JOSEF SLÁMA
zařídil skvostný
HOSTINEC
v čísle 612 jižní 13. ulice.

Výtečný Metzův ležák, pravá Korbelova vína, pravý francouzský cognac, znamenitá stará whisky, jakož i pravá importovaná slivovice a doutníky ve větší zásobě, nežli kdekoliv jinde. nr-řl

Léto přichází, navštivte
Omaha Stove Repair Works
1207 Douglas ul.

Majíť na ruce gasolinová kamna, všechny správký a vůbec vše, co v obor jejich spadá.

Colorado, Utah, Kalifornii
dosáhnete nejrychleji po Union Pacific dráze. Písařna městského jednatel v čísle 1302 Farnam ul., Omaha. 62—řl.

Český hostinec a restaurant
...na výstavišti..

Návštěvníkům výstavy odporučuji svůj skvostně zařízený český hostinec a restauraci...

"PRAHU",
vedle Streets of Cairo. 3m
Karel H. Stiller.

7 procentové dividendy. 7

Vše úplně bezpečné. Naš státní zákon chrání každého členu. Žádné vstupné, žádné pokuty, nic bezpečnějšího, než toto. Malé úspory a vklady se tam uloží na první záruku a úrok a záruky jsou v písařně předloženy k vyšetření. Naši úřadníci jsou Omahaňe. Naši členové jsou Omahaňe a naše půjčky dějí se na prvé morgle na majetek omahský. Jestli si přejete uložit vklad bezpečně a aby se vám vyplácel, přijďte a navštivte nás.

Conservative Building & Loan Ass'n,
1604 Farnam St. Tel. 1353

Omaha Brewing Association
..PARK..

roh Sherman Ave.
a Clark ulice.

Hudba každý večer a každou sobotu celé odpoledne. Rodiny uctivě zve
74
In. **Jos. Klepetka, říditel.**

Předplatné na Hospodáře obnáší pouze \$1.00 ročně.

OMAHA GLOVE MFG. CO.

☆ 504 jižní 13. ulice,
roh Howard ul.

Rukavičky všech barev a druhu na skladě.

Rukavičky na order během 2 hodin

Ceny od 25c do \$4.00.

Za každý pár se ručí. Správký zdarma. Mluví se česky. 68-řl

Neporovnatelně veliké úspěšné výstavní
... ceny tohoto týdne u ...

HAYDEN • BROS.,

roh 16. a Dodge ul.

- 18lb graneevaného bílého cukru \$1.00
- 22, bílého "C" cukru.....\$1.00
- 3, konvička rajských jablíček...74c
- 3, bílé korný.....5c
- 12 kusů "Standard" mýdla.....25c
- 6lb bílých fazolí.....15c
- 6, ovesné mouky.....15c
- 8, japonské rýže.....15c
- 5, kukuřičného škrobu.....15c
- 3, konvička dobrých hrušek.....12c
- 3, švestek.....10c
- 3, hrnky jahodových neb malinových zavařeninek, majících cenu 25c, nyní.....15c
- Sardinky v oleji.....34c
- Sardinky, nakládáné do hořčice.....5c
- 2lb konvička zeleného hrášku.....5c
- 6 bedniček sirek.....5c

- Velká kvartová bednička pečených fazolí, nakládáných do štávy rajských jablíček.....10c
- Velká konvička nakládáných červených pstruhů, dřívě za 15c, nyní 12c
- Ryby, ovoce, masa uzená a nakládáná, sýry všech druhů, máslo, suchary a všeho druhu potraviny naleznete u nás nejlepší jakosti za ceny nejnižší.
- Vejce prodáváme tučet po.....9c
- Dobré máslo na vaření lb.....8 až 9c
- Lepší druhy másla prodáváme za 10c, 12c, 14c a 16c lb.
- Kávu a čaj naleznete u nás vždy čerstvé nové zboží první jakosti a za ceny tak nízké, jako v žádném jiném závodu ve městě.

V oddělení železného nádobí
naleznete nesčetnou řadu nejlepšího zboží a abychom znázornili, jak lacino vše prodáváme, udáváme zde jich ceny.

- Gasolinová kamna o dvou ohních za.....\$1.98
- Gasolinová kamna s pečí z ruského přechu hotovené.....\$8.95
- Nejlepší druh letošní gasolinová kamna, opatřená všemi nejnovějšími výhodami.....\$19.95
- Mason & Davis Range, kamna o 6 kolách, při nichž ohniště opatřeno vodovou výhni ku zahřívání vody v kádli. Pravidelná cena byla \$45.00, nyní.....\$29.69
- Dobrá vařící kamna číslo 8.....\$7.39

- Skládací prkno na žehlení, dřívě \$1.25, nyní.....60c
- Velká miska na umývání nádobí.....9c
- Ruční pilka na řezání.....23c
- Kladivo na vytahování hřebků.....9c
- \$1.00 ocelový čtverec.....49c
- Proutěný košík na prádlo.....33c
- Drátěné dveře.....49c
- Drátěné rámy na okna.....23c
- Granitová konvice na vodu.....49c
- Dřevěné škopky.....24c
- A nesčetnou zásobu jiného zboží kuchyňského a potřeb do jídelny.

Porcelánové, kamenné a skleněné nádobí
naleznete u nás v obrovské zásobě a prodáváme je za ceny tak nízké, o jakých se vám posud ani nezdálo.

- 10.000 ozdobných misek, jedna za.....5c
- Vinné sklenice po.....2c
- \$1.50 ozdobné lampy, nyní prodáváme je po.....62c

- Koflík a šálek po.....2c
- Talíře.....2c, 3c a 4c
- Obdrželi jsme pět kar "Mason skle nic" ku nakládání ovoce.

V oboru domácího nábytku...
nenaleznete na celém zamississippiském západě rozsáhlejšího a lacinějšího závodu, jako u nás.

Hayden Bros.
...PRODÁVÁ...

střevíce pro pohodlí.

Presvědčte se o tom.

Palčivost a zpruzení nobou lze snadno zamezití, když koupíte si u nás pár střevic, jež hotoveny jsou z jistého druhu kůže, skrze níž může pohodlně pot unikati. Pokud jste nezkusili pár střevic, ani nemůžete vědět, co skutečně pohodlí je. Ženské dongola s patentovými špičkami \$1.25 oxfordky šněrovací.....75c
- Ženské jemné dongola žluté oxfordky šněrovací.....98c
- Ženské jemné dongola šněrovací a zapínací, 8 11 1/2 až 2.....\$1.25
- Ženské jemné Vici kůzleři \$2.00 oxfordky za.....\$1.50
- Ženské jemné žluté kůzleři \$2.50 šněrovací střevíce.....\$1.98
- Mužské jemné žluté dongola \$3.00 střevíce šněrovací za.....\$2.50
- Žluté šněrovací dongola \$2.00 střevíce pro chlápce za.....\$1.69

Postovní objednávky vyřizujeme bez odkláda.

u Hayden Bros.